

Opgave 1 Van drie naar twee schijven!

In 2020 is een nieuw belastingstelsel ingevoerd in Nederland. Het belangrijkste doel van de hervorming is om werken meer lonend te maken. Daarom is de belasting op arbeid verlaagd en de belasting op consumptie verhoogd. Het nieuwe stelsel bevat de volgende maatregelen:

- 1 Het aantal belastingschijven is teruggebracht van drie naar twee met aanpassing van de marginale belastingtarieven (zie bron 1).
- 2 Tegelijkertijd veranderde de hoogte van de arbeidskorting en de algemene heffingskorting (zie bron 2).
- 3 De hypotheekrenteaftrek¹⁾ wordt verlaagd naar het tarief in de eerste schijf.
- 4 Het lage btw-tarief²⁾ is verhoogd van 6 naar 9 procent. De overige btw-tarieven blijven ongewijzigd.

noot 1 Hypotheekrenteaftrek is een aftrekpost voor de inkomstenbelasting: de betaalde hypotheekrente voor de eigen woning mag onder voorwaarden afgetrokken worden van het bruto-inkomen om het belastbaar inkomen te bepalen.

noot 2 Het lage btw-tarief is het tarief dat geheven wordt op de eerste levensbehoeften en op arbeidsintensieve diensten zoals die van de kapper, schilder en fietsenmaker.

Gebruik de tekst en bron 1.

- 3p 1 Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste redenering.
- De inkomstenbelasting is een instrument om de ...(1)... inkomens te herverdelen.
 - In het nieuwe stelsel ...(2)... het marginale tarief van de lage inkomens tot en met € 20.142, ...(3)... het marginale tarief van de hoge inkomens vanaf € 68.601, en ...(4)... het marginale tarief van de middengroep.
 - De aanpassingen van de marginale tarieven hebben een ...(5)... effect op de inkomensverdeling.
 - De maatregel om de hypotheekrenteaftrek te verlagen naar het tarief in de eerste schijf heeft een ...(6)... effect op de inkomensverdeling.
 - In het nieuwe belastingstelsel ...(7)... de indirecte belastingen.

Kies uit:

- bij (1) primaire / secundaire
- bij (2) stijgt / daalt
- bij (3) stijgt / daalt
- bij (4) stijgt / daalt
- bij (5) denivellerend / nivellerend
- bij (6) denivellerend / nivellerend
- bij (7) stijgen / dalen

Een medewerker van een politieke partij wil nagaan of de gemiddelde belastingdruk op arbeid bij werknemers in de middengroep inderdaad daalt onder het nieuwe inkomstenbelastingstelsel. De medewerker berekent dat bij een belastbaar inkomen uit arbeid van € 40.000 en zonder aftrekposten, de gemiddelde belastingdruk bij het oude belastingsysteem 27,9% was.

$$\text{De gemiddelde belastingdruk} = \frac{\text{te betalen belasting}}{\text{belastbaar inkomen}} \times 100\%$$

Gebruik bron 1 en 2.

- 2p 2 Toon aan de hand van een berekening aan of bij een belastbaar inkomen uit arbeid van € 40.000 de gemiddelde belastingdruk onder het nieuwe belastingsysteem is gedaald.

Uit de doorrekening van het nieuwe belastingstelsel door het Centraal Planbureau (CPB) blijkt dat de maatregelen zorgen voor:

- een gemiddelde stijging van het reëel arbeidsinkomen;
- een stijging van de werkgelegenheid;
- een daling van de werkloosheid.

- 2p 3 Leg uit dat de vraag naar arbeid kan stijgen als gevolg van de invoering van het nieuwe belastingstelsel.

Door de toegenomen vraag naar arbeid daalt de werkloosheid. Een econoom stelt: “De daling van de werkloosheid als gevolg van het nieuwe belastingstelsel is minder sterk dan de stijging van de werkgelegenheid.”

- 2p 4 Leg de stelling van de econoom uit.

Over de verhoging van het lage btw-tarief van 6 naar 9 procent ontstond direct veel discussie in de media. De koopkracht zou dalen als gevolg van toegenomen inflatie. Uit onderzoek van het CPB blijkt dat:

- 20% van alle consumptieve bestedingen valt onder het huidige lage tarief van 6%;
- 40% van alle consumptieve bestedingen valt onder het hoge tarief van 21%;
- 40% van alle consumptieve bestedingen valt onder het tarief van 0%.

- 2p 5 Bereken de inflatie die wordt veroorzaakt door de verhoging van het lage btw-tarief van 6% naar 9%. Rond je antwoord af op een decimaal.

bron 1 schijvenstelsels van het oude en het nieuwe belastingsysteem

oud belastingsysteem			nieuw belastingsysteem		
schijf	belastbaar inkomen	percentage	schijf	belastbaar inkomen	percentage
1	€ 0 – € 20.142	36,55%	1	€ 0 – € 68.600	36,93%
2	€ 20.143 – € 68.600	40,85%	2	€ 68.601 en hoger	49,50%
3	€ 68.601 en hoger	51,95%			

bron 2 heffingskortingen van het oude en het nieuwe belastingsysteem

belastbaar inkomen		oud belastingsysteem		nieuw belastingsysteem	
van	tot en met	algemene heffingskorting	arbeidskorting	algemene heffingskorting	arbeidskorting
€ 0	€ 20.000	€ 2.265	€ 3.153	€ 2.382	€ 3.211
€ 20.001	€ 40.000	€ 1.336	€ 2.978	€ 1.406	€ 2.857
€ 40.001	€ 60.000	€ 399	€ 2.258	€ 423	€ 1.657
€ 60.001	€ 80.000	€ 0	€ 1.538	€ 0	€ 457
€ 80.001	€ 100.000	€ 0	€ 818	€ 0	€ 0
€ 100.001	en hoger	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0